

TISKOVÁ ZPRÁVA

Úrazy

Úrazy jsou celosvětově považovány za závažný společenský, sociální a ekonomický problém, jsou nejčastější příčinou úmrtí a trvalého postižení u mladých lidí. Na následky úrazů zemře více dětí do 15 let, než na všechna ostatní onemocnění dohromady. Vyspělé státy světa vynakládají ročně obrovské finanční prostředky na prevenci a léčbu dětských a ostatních úrazů.

ČR patří dlouhodobě k zemím s vysokou dětskou úrazovostí a v jejím důsledku i úmrtností v rámci celé Evropské unie. Až 350 000 dětí ročně musí být v ČR pro úraz odborně ošetřeno buď ambulantně, nebo v nemocnicích - z toho okolo 37 tisíc úrazů končí hospitalizací, 250 až 300 dětí na následky zranění umírá.

Konkrétní statistiky jsou k dispozici v Národním registru dětských úrazů <http://www.detskeurazy.cz/>

Primární prevence

V závislosti na věku dítěte jde především o vývojovou nezralost somatickou, motorickou i mentální. Neschopnost předvídat, správně vyhodnotit nebezpečí aktuální situace, nepozornost, nezkušenost, přecenení schopností, a především snaha poznávat neznámé věci či testování hranic.

Primární prevenci úrazů dětského věku vidíme jako možnost identifikovat situace úrazů a rizikového chování. Za pomoci nejčastějších mechanismů vzniku úrazů, vytvořeného na základě statistických údajů, upozorňujeme na běžná každodenní úskalí, která se stát mohou, ale nemusí.

Dali jsme si za úkol srozumitelně informovat dospělé a jasně seznámit děti s rizikovými situacemi (předměty, místy) a vysvětlit proč jsou nebezpečné, respektive jaký úraz by se mohl stát.

Snažíme se rizikové situace ukázat, nabídnout možnost jak jim předejít a připojujeme návody k minimalizaci případných následků.

Přímá a srozumitelná komunikace

<http://jezkovyvoci.info/>

Vycházíme z předpokladu, že příčinou úrazů dětí není jen náhoda, a že je možné úrazům zabránit či zmírnit jejich následky prevencí. Materiálů a metodik primární prevence úrazů je hodně a kvalitních, ale bohužel se nedostávají na místo určení anebo jim je věnována zanedbatelná pozornost.

Naším cílem je najít cestu přímé a srozumitelné komunikace o možných rizikových situacích. Výstupem projektu je veřejná webová stránka: Ať už jsi školkou nebo školou povinný, rodič, učitel nebo babička, určitě se dozvíte něco, co se může hodit.

Rádi bychom, aby informace a rady na webu byly co nejsrozumitelnější a vycházely prakticky ze života s dětmi, proto se každý může zapojit do diskuze na dané téma a sdílet svoje zkušenosti nebo otázky s ostatními.

Bezpečnost prostředí, ve kterém se dítě pohybuje

<http://jezkovyvoci.info/3-6let>

Víte, že třetí nejčastější příčinou smrtelných úrazů jsou pády? Víte, že více než polovina otrávených osob jsou právě děti? Víte, že k vytvoření hluboké popáleniny u dítěte stačí horká voda z kohoutku? Víte, že více než polovina utonutí se stane v blízkosti břehu? Víte, že nejčastější příčinou dušení je vdechnutí jídla? Víte, že dítě nedokáže správně odhadnout rychlost a vzdálenost blížícího se auta? Víte, že špatně upnutá helma nebo helma nevhodné velikosti riziko úrazu naopak zvyšuje? Víte, že chování dětí je pro zvířata špatně předvídatelné? Víte, že často dětem nejvíce ublíží osoba, která se jim jeví jako hodná a sympatická? Víte, že nejnebezpečnějším místem doma je kuchyň?

Jednotlivými probíranými okruhy mechanismů vzniku úrazu tedy jsou (řazeno dle četnosti výskytu): **Pády, popálení/opaření, dopravní nehody, jízda na kole, dušení, nebezpečné hry, napadení psem, otravy, cizí lidé, utonutí, elektrický proud, bezpečný domov, SOS.**

Primární prevence pro děti předškolního věku vychází z vyvíjející se závislosti na pečujících osobách, zajišťujících dětem bezpečné prostředí a zprostředkovávajících dětem zkušenosti a vědomosti.

Názorná forma ukázky je pro děti nejlépe pochopitelná, proto jsme vytvořili ke každému okruhu rizik animované video. Při jejich tvorbě pro nás bylo důležité najít rovnováhu mezi uspokojením zvědavosti dětí a odrazením od činnosti, která pro ně může být nebezpečná. Proto jsou jednotlivé situace v animacích velmi stručné a ukazují nejhorší možný dopad.

Ideální je, podívat se na videa spolu s dětmi a potom s nimi společně hovořit. Děti jasně uvidí, co se může stát a my dospělí jim můžeme vysvětlit proč, můžeme téma rozvinout a zkusit odpovědět na všetečné otázky. Ke každému okruhu mají dospělí možnost stáhnout si nebo pročíst informace v Preventivním minimu a dětem k rozhovoru vytisknout pracovní listy v podobě omalovánek.

Vědomí rizik chování v běžných situacích

<http://jezkovyvoci.info/6-10let>

Chcete vědět, jaké úrazy se dětem stávají nejčastěji? A chcete vědět, jak můžete některým úrazům snadno předejít? Víte, že všechny děti se něčeho bojí? Víte, že některé strachy se dají zvládnout? Víte, že každý něco neumí? Víte, že když někdo řekne dost, myslí to vážně? Víte, že nemusíte vyzkoušet všechno, co vidíte? Víte, že zachránit život může každý? Nejen lékař nebo dospělý?

U dětí mladšího školního věku jsme se zaměřili především na zvýšení vědomí rizik chování v běžných situacích a rozvíjení vlastní odpovědnosti.

Aby se nám podařilo cílovou skupinu maximálně oslovit, provedli jsme na počátku výzkum. V rámci výzkumu jsme si ustanovili pět tematických okruhů, které se netýkají pouze nejčastějších příčin úrazů, ale především vědomí následků.

Cílem výzkumu žáků prvního stupně ZŠ bylo získání podkladů pro co nejsrozumitelnější sdělení: Úraz se může stát i jim; Následky úrazu mohou mít vliv na jejich další život; Jejich rizikové chování může poškodit je i ostatní; TV, internet a počítačové hry vs. realita a Nebezpečí vs. bezpečí.

Ze zjištění nám vyplynula jako klíčová následující témata prevence: **Stát se to může, ale nemusí** (úrazy elektrickým proudem, popálení, otravy, dušení, tonutí, pády a jízda na kole); **Neboj** (dopravní nehody, cizí lidé, napadení psem, šikana); **Co nemáš rád sám, nedělej druhým** (poměřování, tolerance, respekt, nebezpečné hry); **Hrdinou snadno a rychle** (napodobování, rizikové chování, bezpečný internet); **SOS** (nebezpečné situace, nečekané situace, první pomoc).

I zde jsme ke každému tématu vytvořili jedno animované video. Druhým způsobem sdělení jsou, do podoby grafik zpracované, informace z výzkumu samotného. Tyto infografiky mohou rodiče i učitelé využít pro svoji orientaci a následnou diskusi. Dětem ukazují, že v tom nejsou samy, že špatné věci se stávají i ostatním, a zároveň jim pomáhají uvědomit si konkrétní rizika.

Každé téma obsahuje Preventivní minima ke stažení či pročtení. Pro děti tu jsou kvízy, které pomohou zjistit jejich znalosti a názory.

Důležité odkazy

<http://jezkovyvoci.info/3-6-let/dulezite-odkazy>

<http://jezkovyvoci.info/6-10-let/dulezite-odkazy>

Co nejjednodušší Preventivní minima samozřejmě neobsahují vše. Proto, kdo chce vědět víc, najde u jednotlivých rizik odkazy na prověřené stránky projektů, které se dané problematice cíleně věnují. Obsahují podrobnější popisy či názornější postupy první pomoci. Některé z odkazů jsou prostě jenom rozšiřující, jako třeba atlas jedovatých hub nebo mapa nebezpečných jezů v ČR.

Kontakt

<http://www.kidmap.cz/>

Projekt JežkovyVoči vznikl pod hlavičkou spolku KIDMAP, jehož cílem je zodpovědně a pravidelně mapovat život současných dětí od 0 do 14 let.

<http://jezkovyvoci.info/tym>

Na projektu JežkovyVoči pracoval tým KIDMAP a externí spolupracovníci, kteří se profesně pohybují v dětském světě.

Kontaktní osobou je Ája Jirglová, +420 725 718 849, info@kidmap.cz

Poděkování

<http://jezkovyvoci.info/partneri>

Rád bychom touto cestou poděkovali všem, kteří nám pomohli uskutečnit tento projekt.

Projekt JežkovyVoči vznikl za finanční podpory **Norských fondů a Ministerstva zdravotnictví České republiky** v rámci Programu CZ11 – „Iniciativy v oblasti veřejného zdraví“ Malé grantové schéma (MGS) pro programovou oblast č. 27 na Aktivitu II. Péče o děti.

Komunikovat projekt nám pomáhají: Klub mladých čtenářů Albatros, Kino Aero, Kino Světozor, Kino Bio Oko a Mediapharma.